

ЛЬВІВСЬКА газета

ON-LINE

СТОРІНКИ:

Четвер, 15 вересня, 2005 року, № 165 (731)

НОВИНИ/Львів

НОВИНИ

КОМЕНТАРІ

ПОЛІТИКА

КУЛЬТУРА

СПОРТ

СВІТ

ТЕМА

СУСПІЛЬСТВО

ЗДОРОВ'Я

ЕКОНОМІКА

АФІША ГАЗЕТИ

Книжки

Аудіо

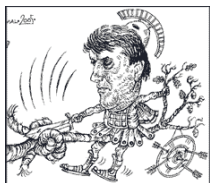
Відео

Щоденна історія

На вихідні

Як народжувалася казка і помер міф

У ці дні, як під час Майдану, країна прикіпіла до телевізорів. А він усе мовчав і мовчав, нарешті розродившись відповіддю, яка остаточно заплутала низи та прояснила все у верхах. «За що боролися?» — ...

Як народжувалася казка і помер міф

Польща – Україна: інфраструктура партнерства

Трансформація, яка відбулася у взаємних стосунках суспільств, націй та еліт Польщі й України впродовж минулих кільканадцяти років, нині є dokonаним фактом, котрий тішить усіх, хто прагне поєднання і стратегічного партнерства поляків та українців, у тому числі й автора цих рядків.

Рубікон перейдено. Всі гравці європейської політичної сцени, насамперед Росія В. Путіна, були заскочені можливостями та масштабом підтримки, яку польська держава за посередництва своїх найвищих представників у Сеймі та в особі президента, а також численні поляки особисто, чи то як депутати Європарламенту, чи то як діячі місцевого самоврядування та НУО, чи просто за покликом душі надали Україні, яка виборювала на майдані Незалежності право демократичного вибору. Для певної групи аналітиків це був шок, від якого вони намагаються рятуватися, покликаючись на імперсько-царську чи сталіністську ностальгію російського суспільства та пов'язаних із нею фобій частини західноєвропейських спільнот, через псевдоісторичну політику, насправді засновану на комбінації спроб підкупу й шантажу при здійсненні торгівлі енергоносіями понад головами мешканців Польщі, України й усієї Центрально-Східної Європи.

НОВИНИ ДНЯ

17:01 Мінтрансв'язку спростовує заяви Турчинова про розбазарювання портів

16:51 Богатирьова шліфуватиме заяву Януковича

16:24 Луценко зізнався, що на нього тиснули, але він не ображається

16:19 Богатирьова обіцяє, що фракція «Партії регіонів» скоро збільшиться

16:11 Богатирьова: створення блоку Януковича – це достатньо болючий і інтимний процес

15:43 Народна партія створює „Народний блок Литвина”

15:39 Каськів і Лубківський розповіли, як може виглядати структура СП надалі

14:56 До України з Іраку повернули 4 миротворців за недостойну поведінку

14:52 Пінчук: до приватизації НЗФ не допустили тільки «Приват»

14:48 Мороз пророкує бюджетну кризу

17:01 Мінтрансв'язку спростовує заяви Турчинова про розбазарювання портів

16:51 Богатирьова шліфуватиме заяву Януковича

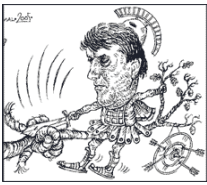
16:24 Луценко зізнався, що на нього тиснули, але він не ображається

16:19 Богатирьова обіцяє, що фракція «Партії регіонів» скоро збільшиться

16:11 Богатирьова: створення блоку Януковича – це достатньо болючий і інтимний процес

15:43 Народна партія створює „Народний блок Литвина”

15:39 Каськів і Лубківський розповіли, як може виглядати структура СП надалі

[У ці дні, як під час Майдану, країна прикіпіла до телевізорів. А він усе мовчав і мовчав, нарешті розродившись відповіддю, яка остаточно заплутала низи та прояснила все у верхх. «За що боролися?» — ...](#)

25 червня 2005 року польсько-українські урочистості на могилах польських і українських вояків на Личакові дали гідну польсько-українську відповідь “історичній політиці” Кремля й відібрали останній привід в усіх тих, хто впродовж багатьох років намагався інструментально маніпулювати історичними емоціями поляків та українців, аби налаштувати їх навзаєм ворожо, ізолювати і використати в інтересах третьої сторони. Події помаранчевої революції довели банкрутство такої політики. Всі ми однаково вдячні й Вікторіві Ющенку, й Александрові Квасневському (внесок якого в політику щодо України не ставлять під сумнів навіть політичні противники президента ПР, який невдовзі покине цей пост), і посередникам у переговорах, зокрема міністрові Єжи Барові, колишньому послові РП в Україні, всій групі командирів Майдану, мільйонам його рядових учасників.

Особисто я хочу подякувати львівському міському голові Любомирові Буняку, всім депутатам Львівської міської ради на чолі з Зиновієм Сіриком і Андрієм Стецьківим, які зберегли політичну притомність і винесли важливу ухвалу, що розрубала гордіїв вузол суперечностей у польсько-українських стосунках, попри провокації, які до останньої миті намагалися чинити їхні опоненти. Неоціненною є роль голови ЛОДА Петра Олійника, Тараса Возняка, який уподовж років був промотером важливих експертних рішень, депутатів Верховної Ради, насамперед Тараса Стецьківа, всіх людей доброї волі, яких годі перелічити в скромному газетному тексті.

Шана, віддана пам’яті загиблих, безповоротно замкнула епоху етнічного конфлікту. Ретельне дотримання зобов’язань, які взяла на себе польська сторона в порозумінні, що стосується впорядкування українських поховань у Польщі, є в цій ситуації справою честі та гідності Речі Посполитої, й антипатії незначного кола посадовців різного рівня тут не повинні відіграти жодної ролі.

Спробуймо поміркувати над поточними, фактичними викликами для майбутнього польсько-українських стосунків, які вже понад десятиріччя окреслюють формулою стратегічного партнерства. Найлапідарніше це можна окреслити фразою “кінець ювілеям, час братися до роботи”. Час якнайшвидше творити інфраструктуру реального, а не декларативного партнерства.

26.10.04 я писав у “Газеті”: “Настала пора конкретних ініціатив бізнесменів, міст, спілок та інших громадських організацій. Цей шлях проторували чимало людей, котрі, працюючи й торгуючи у складних обставинах, намагалися забезпечити добробут своїм найближчим, як це

14:56 До України з Іраку повернули 4 миротворців за недостойну поведінку

14:52 Пінчук: до приватизації НЗФ не допустили тільки «Приват»

14:48 Мороз пророкує бюджетну кризу

PROEXT.COM

Борьба с терроризмом в Евросоюзе "уперлась в деньги"

[Телекоммуникационные компании отказываются внедрять за свой счет специальные системы хранения данных, которые помогли бы полиции в поимке террористов](#)

Украинские загранпаспорта снабдят чипами

[Согласно указу Президента, заграничные паспорта граждан Украины должны содержать чип с информацией о владельце и о пересечении государственной границы](#)

ФОРУМ

- Цивілізоване рішення мовної проблеми
- RING
- ГЕЛП МІ ПЛІЗ!!!!
- У Львові відкрили “руську культуру”.
- Оголошення війни
- До всіх патріотів помаранчевої революції.
- Coffee and TV - музичка, трЗ, лінки і думки
- Вулиця Джорджа Буша-молодшого
- Ющенкозаявляє, що Тимошенко зловживала посадою
- Москва зловтішається та злословить
- Український клас
- “Без солідарності немає свободи!”
- Гроші до Дня вчителя
- ЧУДОВИЙ СПОСІБ ЛІКВІДАЦІЇ СУВЕРЕННОСТІ І СОБОРНІСТІ РУСИ-УКРАЇНИ РУКАМИ САМИХ РУСИНІВ!
- Победа 1945 года обман? Лондон?
- Запитання без відповідей
- Греко-католики в Києве

Кому належить Україна?

ПАРТНЕРИ

робили поляки на десятиліття раніше в Німеччині. Саме вони насправді зламали польсько-українські стереотипи, знищили “казочку про залізного вовка”, зруйнували залізну завісу між Польщею та Україною. (...) Україна – держава з численною російською меншиною, зі знанням російської специфіки та російського ринку, зрештою, країна, куди без віз можуть приїжджати і поляки, і громадяни РФ, а отже, – природний й очевидний посередник, місце торговельного обміну й інвестицій, приваблюваних вартістю праці, енергії та досвідчених фахівців.

Західна Україна має всі шанси, щоб отримати інвестиції, і від Польщі (втеча від європейського рівня затрат і стандартів), і від пов’язаних із польськими підприємствами європейських фірм, і з Далекого Сходу, а також із Росії, адже Львів став брамою до ЄУ, перейнявши роль, яку впродовж останніх 15 років відігравав польський Щецин. Польські підприємці (а до них належать також і українці, які мешкають у Польщі) водночас із членством в ЄУ отримали зняття (насамперед у формі т.зв. фондів вирівнювання), котрі дають змогу залучати до спільних ініціатив власні кошти. Україна повинна використати всі зняття, до яких вдавалася Польща, коли була прикордонною країною ЄУ. Львів мусить стати центром міжнародної торгівлі – європейським Гонконгом. Економічні стосунки між Україною та Польщею симетричні до відносин між Польщею та Німеччиною впродовж останніх 15 років. Існує реальна змога інвестицій з боку середніх підприємств, з огляду на редукцію коштів і доступ до позаєвропейських ринків за посередництвом українських партнерів, не обмежених ригоризмом ЄУ.

Україна, як і Польща, є транзитною державою, посередником”. Усі ці тези надалі залишаються актуальними. Принципова різниця полягає в розширенні можливостей діяльності внаслідок української революції та чіткої декларації і Президента, й уряду України щодо перспектив неодмінної інтеграції країни з ЄУ.

Обидва суспільства тепер перебувають у перехідній ситуації. Польщу очікують парламентські та президентські вибори на міру тих, які відбулися у 1989 і 1995 рр. Україна також зробить свій вибір навесні наступного року. В Польщі виборчі рейтинги вказують на перспективу поразки посткомуністичних угруповань і в Сеймі, й у Президентському палаці та перехід влади до спадкоємців антикомуністичної революції “Солідарності”. Матеріали сеймової слідчої комісії у справі польського нафтового концерну “Орлен” опосередковано засвідчили, чому продовження нафтогону “Одеса-Броди” до плоцького НПЗ і далі до країн Західної Європи було неможливим в укладі

- Про те і про це.....
- Поезія і проза .
- маршрутка-цирк за гривню
- Цивілізоване рішення мовної проблеми
- RING
- ГЕЛП МІ ПЛІЗ!!!!
- У Львові відкрили “руську культуру”.
- Оголошення війни
- До всіх патріотів помаранчевої революції.
- Coffee and TV - музика, mp3, лінки і думки
- Вулиця Джорджа Буша-молодшого
- Ющенко заявляє, що Тимошенко зловживала посадою
- Москва зловтішається та злословить
- Український клас
- “Без солідарності немає свободи!”
- Гроші до Дня вчителя
- ЧУДОВИЙ СПОСІБ ЛІКВІДАЦІЇ СУВЕРЕННОСТІ І СОБОРНІСТІ РУСИ-УКРАЇНИ РУКАМИ САМИХ РУСИНІВ!
- Победа 1945 года обман? Лондон?
- Запитання без відповідей
- Греко-католики в Києве
- Про те і про це.....
- Поезія і проза .
- маршрутка-цирк за гривню

правлячих останніми роками в Польщі посткомуністичних еліт – попри користь для суспільств обох держав. Сьогодні ми вже знаємо, що реальна диверсифікація поставок нафти й газу та реальна польсько-українська співпраця в галузі поставок енергоносіїв (а також автомобільного та залізничного транзиту) стала можливою лише після перемоги помаранчевої революції в Україні, яка остаточно перемає після утвердження наступної весни у Верховній Раді та місцевих органах самоврядування президентської коаліції та парламентсько-президентських виборів у Польщі. Раніше всупереч особистим приязним стосункам глав держав цьому перешкоджала “третья рука” у взаєминах.

Із двох найбільш серйозних кандидатур на президентський фотель у Польщі Влодзімеж Цімошевіч, який репрезентує посткомуністичні середовища, брав активну участь в ухваленні резолюції Сейму ПР на підтримку української революції, а Лех Качиньскі був особисто присутній на майдані Незалежності у вирішальні для України дні, та й місто Варшава, президентом якої він є, надало тоді демонстрантам діяльну підтримку.

Проте майбутні місяці будуть періодом ретельного аналізу поточних проблем і підготовки конкретних рішень, включно з кошторисами, графіками термінів, функціональним, ергономічним, юридичним та іншим аналізом певних проблем, а не часом безтурботного “спочивання на лаврах” і відтермінування важливих справ.

Позаяк нині все свідчить, що в найближчій перспективі Україна стане реальним претендентом на участь в ЄУ, ми повинні поміркувати, що як громадяни двох країн маємо вимагати від наших держав створення інфраструктурних умов співпраці, конкретних ініціатив бізнесменів, міст, громадських організацій, умов, які перебувають у компетенції держав і державних службовців, а не лише простих людей і їх спілок.

Оминемо наразі проблеми співпраці в міжконтинентальному транзиті, довготермінові проекти адаптації України до стандартів ЄУ – до цього можна повернутися пізніше. Зосередьмося на тому, що перешкоджає, – на приземлених справах.

Йдеться про взаємне інформування та його інфраструктуру, інфраструктуру польсько-українського кордону, а відтак спосіб впровадження згідного з міжнародними зобов’язаннями Польщі візового режиму. Варто додати можливість легальної праці та безпеки взаємних інвестицій. Разом це можна окреслити просто – повага до свободи та гідності особи, незалежно від громадянства та національності. У взаємному добре усвідомленому інтересі українців і

поляків є використання існуючих та створення нових можливостей у рамках закону та фінансових реалій для громадян обох держав.

Також слід наголосити: свобода особистих, економічних, культурних і громадських контактів є спільним благом і першорядним інтересом, і може обмежуватися лише літерою міжнародних зобов'язань України та Польщі.

Перейдімо до подробиць. Очевидними “вузькими місцями” в ситуації впровадження візового режиму є прикордонні переходи та консульства ПР в Україні (зокрема, консульство у Львові, на яке припадає близько половини всіх польських віз, що їх видають на планеті). Конче потрібен аналіз цифрових даних періоду після запровадження віз із наступним достосуванням персонального забезпечення кадрами, змін принципів комунікації та руху, впровадження спільних паспортно-митних процедур. При цьому зазначені плани повинні оцінити експерти в галузі ергономіки та комунікації. Залишається відкритим питання – чи будувати нові переходи (що неважко на галицькому відтинку), чи розбудовувати ті, що вже існують, збільшуючи їхній кадровий потенціал і вдосконалюючи організацію праці, чи робити все одночасно. Якщо так, то який потрібен період змін, щоб забезпечити пропускну здатність прикордонних переходів ЄУ, відповідну до стандартів, що їх Польща зобов'язана дотримуватися і до яких прагне Україна. Що зробити, коли і за які кошти? Ці питання є винятково технічними, і на них повинні відповісти фахівці. Їхні відповіді допоможуть здобути до фінансування кошти з ресурсів ЄУ. Також однозначні рішення повинні ухвалити політики, які мають визначитися з обсягами бюджетного фінансування цих об'єктів.

Достоту та ж проблема постає під час організації роботи та побудови нового будинку генерального консульства ПР у Львові. Українська сторона (міська влада, центри урбаністичного планування) повинна створити “швидку стежку” для втілення проекту спорудження консульства – в цьому полягає безпосередній інтерес громадян України та мешканців Львова. Водночас польська сторона мусить подбати, аби з урахуванням цифрових даних про обсяги індивідуального транскордонного руху архітектурна й ергономічна структури візового відділу (кількість віконець, персоналу, фахівців-консулів, уповноважених видавати візи) забезпечували повну справність візових чинностей – на противагу до голослівних декларацій, з якими ми мали справу раніше. У перехідний період варто поміркувати про допустимість співпраці з допоміжними агентствами візового посередництва, контрольованими українськими правоохоронними органами. Завданням цих структур була б допомога громадянам України у складанні візових прохань,

формат яких визначає Шенгенська угода.

Немає фактичних чи юридичних перешкод, щоб українським громадянам допомагали уникнути принизливої черги та корупції різні ліцензовані суб'єкти. Звісно, вони мали б суворо дотримуватися норм права у своїй діяльності, ризикуючи втратити ліцензії.

Проблемою двосторонніх домовленостей мало б стати створення відповідно високої квоти віз ПР із правом праці на її території. Польща змагається з майже 20 відсотковим безробіттям, проте є професії, де працедавці безрезультатно шукають робітників (будівництво, транспорт, домашня опіка) й де варто було б надати змогу працювати українським громадянам, які фактично вже зайняті там, але нелегально. У цьому також полягає наш спільний інтерес.

Польські консульські служби з прагматичних і стратегічних мотивів повинні вміло користуватися приписами польського візового права (зокрема, йдеться про ст. 31 ч. 2 польського закону про іноземців), щоб ті самі люди не мусили раз у раз з'являтися без потреби в черзі по візи.

На засаді взаємності Україна мала б забезпечити спрощені режими для польських інвесторів. Дуже цінним є збагачення формули осіннього інвестиційного ярмарку у Львові (Палац мистецтв) під патронатом голови ОДА та Львівської торговельно-промислової палати і створення регіонального агентства іноземних інвестицій. Прогнозоване їх зростання в українську економіку вимагає розбудови відповідних інфраструктур.

На нижчому рівні це означає підвищення пропускну здатності українських переходів для контрагентів, які мандрують в Україну з діловими цілями. Перспектива тривалого стояння в черзі відлякує багатьох потенційних інвесторів.

Видається необхідним створення у Львові філії Польського інституту (він уже діє в Києві від імені польської держави) насамперед задля функціонування великої загальнодоступної мультимедійної бібліотеки. Зразком могла б слугувати схожа польсько-німецька інституція, чинна у Вроцлаві. Вона могла б стати джерелом інформації та обміну культурним, інтелектуальним, фаховим досвідом для студентів, інтелектуалів, бізнесменів, усіх охочих, місцем зустрічей українців і поляків. Зрештою, допоміжним осередком для поляків, які мешкають чи хочуть оселитися у Львові, а також для Польського інституту при Львівському університеті чи майбутнього спільного польсько-українського університету на кшталт Віадріни у Франкфурті над Одером. Кошти на це легко знайдуть у структурних фондах ЄУ.

Відкриваймо університети, бібліотеки,
підприємства, трубопроводи, залізниці, термінали,
бо цвинтарі братовбивчих воєн уже закриті. Вони
стали тільки елементом пам'яті, об'єктом історії, яка
не тяжіє над сучасним і майбутнім.

Аби лиш вистачило стійкості нам усім. Аби ми чітко
усвідомлювали, чого прагнемо і до чого йдемо. Як
завжди, повторюю – в ім'я майбутнього нашого і
наших дітей та онуків.

*Анджей Росіньскі – голова Економічного
товариства
“Польща-Україна”, польський дипломат,
мешкає в Лодзі*

 [Прокоментувати публікацію](#)

СЕРЕДА
27 жовтня 2004 року

Щоденна газета
№196 (520)
www.gazeta.lviv.ua
Штук 0,55 грн.

Львівська

газета

Львів, Київ, Івано-Франківськ, Тернопіль, Луцьк, Житомир,

Рівне, Хмельницький, Чернівці, Ужгород

Учительське «хуліганство»

Педагоги
дають пояснення
міліції с. 2

Війна долару

Фідель Кастро
відмовився
від валюти США с. 3

Європа поруч... із ЄС

Декілька міркувань
польського
дипломата с. 7

Україна – Європа. Поруч із Європейським Союзом

Анджей РОСІНЬСКИ

Пам'яті Теодозія Старака і Яцека Куроня

Гіркім у своїй промовистості є текст Т. Возняка “Під парканом Європи”, опублікований напередодні розширення ЄС на 10 нових членів 1 травня цього року. Як зовнішньому спостерігачеві, не мені оцінювати серйозні запитання, які він поставив українським політичним та економічним елітам. Проте, як людині, яка впродовж багатьох років

ідентифікує себе з ідеєю поєднання, співпраці та партнерства між Україною та Польщею, задля добра обох суспільств і всього регіону Центральної Європи, мені на гадку спадають міркування, якими хотів би поділитися зі своїми українськими приятелями.

Почнемо з фактів. Фактом є те, що єдиною великою європейською країною, для якої досі не знайшлося місця в проекті ЄС, залишається Україна. Фактом є те, що представники Польщі в європейських установах (скажімо, Яцек Сариуш-Вольскі, тепер євродепутат і заступник голови Європарламенту, а раніше багаторічний міністр у європейських справах польського уряду й учасник переговорів про умови вступу до ЄС) недвозначно публічно заявляють, що Союз має негайно запропонувати Україні угоду про асоційоване членство та що переговори з Туреччиною про вступ мають провадити паралельно з переговорами про асоційовану участь України. Ба більше, переговори про членство з Туреччиною повинні весь час тривати в умовній формі та перебувати в залежності від дотримання Анкарою стандартів ЄС, таким чином, щоб не створювати двох мірок для різних держав.

Це аж ніяк не дрібниця. Тією ж мірою, якою “адвокатом” Польщі в її прагненні до членства в ЄС послідовно виступала Німеччина, Польща намагається не допустити, щоб Україна залишилася поза європейським проектом, певна річ, виходячи зі своїх, належним чином усвідомлених, інтересів. Така позиція притаманна всім польським елітам – інші голоси належать до абсолютних винятків. Важливо, аби українці усвідомлювали, що вступ Польщі до ЄС і переміщення кордону під Перемишль поширює, а не звужує польські можливості у взаємній економічній співпраці й об'єктивно покращує становище України щодо ЄС.

Треба чітко сказати, що лише 1 травня 2004 р. Польща остаточно вийшла з політичної та економічної “сірої зони” між ЄС та Росією, де перебувала близько 15 років (1989-2004). Цей факт суттєвіший, аніж членство в НАТО (від 1999), з огляду на існуючу нині кризу тотожності та функціонування Альянсу (війна з Іраком і поділи всередині НАТО). Можна сказати, що впродовж 15 років Польща

також перебувала “під парканом” Європи, а переговори щодо умов вступу тривали мало не до останньої миті, не раз у гострих суперечках між учасниками.

Щоправда, 1991 року Польща уклала з ЄС угоду про асоційоване членство, проте це аж ніяк не давало їй автоматичного членства в Союзі. Тут варто зауважити, що вже згадана *Туреччина уклала схожу угоду ще 1963 року*. Однак про дату вступу цієї країни до ЄС (після початку переговорів) говорять у двадцятирічній перспективі, починаючи відлік від сьогодні.

Навіщо я згадую про все це? Саме тому, що майже половина економічного потенціалу новоприйнятої “десятки” припадає на Польщу. Розширення відбулося завдяки політичному рішенням країн старої “п’ятнадцятки”, засноване воно, проте, на теперішніх конкретних економічних інтересах у цьому регіоні, зокрема в Польщі, та можливості поглиблення вже існуючих тенденцій на цьому просторі.

Укладаючи 1991 року угоду про асоційоване членство, Польща свідомо погодилася на асиметрію взаємних економічних стосунків у взаємовідносинах із державами “старого” ЄС, сподіваючись на довготермінові вигоди, які стануть відчутними насправді після вступу до Союзу, яких ми мали б дочекатися в *неокресленому майбутньому за умови пристосування польського законодавства та принципів функціонування держави до стандартів ЄС*. Практично, це означало, скажімо, повне відкриття польського ринку збуту для європейських товарів, серед них і субсидованих (*без повної взаємності*, адже до 1 травня цього року задля захисту свого ринку ЄС застосовував до польських товарів квоти, як-от на харчі, текстиль, сталеливарні вироби), що обмежувало конкурентоспроможність польських виробників. Це також означало інвестиційну свободу для європейських фірм у Польщі, а відтак щонайменше – потребу обмежити виробництво в деяких галузях (металургія) чи обмежити підтримку з боку держави польських підприємств, попри надання в ЄС субвенцій або іншої допомоги європейським підприємцям. Узгодження польського законодавства з європейськими нормами (крім очевидної користі від уніфікації приписів чи установ) водночас нав’язувало польським підприємцям чимало обмежень, сертифікатів, тестувань, норм якості, які обмежували конкурентоспроможність економіки, що перебувала в процесі “постсоціалістичної” трансформації. Не раз це породжувало економічне й соціальне напруження та критичні відгуки. Проте наслідком стало взаємопереплетення польської економіки з економікою ЄС. У товарообміні з усім Євросоюзом Польща незадовго перед вступом слідувала відразу ж за США, Китаєм, Швейцарією, Росією (з огляду на енергоресурси) та Японією. Для Німеччини Польща стала найбільшим на схід від її кордонів ринком збуту та важливим місцем інвестування (через значно нижчу вартість робочої сили). В цьому й полягає причина активності Німеччини щодо ухвалення рішення про вступ Польщі до ЄС.

Висновок: *Польща за квиток до клубу держав Євросоюзу заплатила високу ціну, й лише тепер – після вступу – інвестиції в ЄС почнуть давати полякам реальні прибутки*. Зауважмо, однак, що це був внесок із відтермінуванням виплат на кільканадцять років. Додаймо, що період цієї виплати та спосіб її використання не залежать винятково від самих поляків, а й від гри інтересів усередині ЄС. Відтак і суперечності, які виникли стосовно проекту європейської Конституції авторства Жискара д’Естена, що *de facto* обмежує можливість впливу на ухвалення рішення для нових держав – триває гра за поділ значних коштів. Відтак і сумніви, чи держави-члени взагалі колись ратифікують цю Конституцію.

Безперечно, що Росія, яка володіє перевагами у формі стратегічних покладів енергоресурсів, прагне відновити контроль над державами, що їх у своїй стратегічній доктрині окреслює як “близьке зарубіжжя”. Натомість ЄС не має продуманої східної політики. Польща, безумовно, зацікавлена в тому, щоб не допустити ізоляції України та витворити європейську східну політику, аналогічну до середземноморської політики ЄС. Польські політики, усвідомлюючи вагомість України для утримання європейської рівноваги, недвозначно висловлюються на користь створення для України європейських можливостей і шансів. Принагідно зауважимо, що за стосунки між Європарламентом та Україною відповідає Марек Сівець, який добре знається на цій проблематиці ще з часів роботи в канцелярії президента Александра Кваснєвського. *Однак лише українці можуть окреслити ідентичність своєї держави та її політики і створити економічні підвалини для європейського вибору українського суспільства та нації. Це триада: Економіка, Ідентичність, Суб’єктність.*

Назвою цих міркувань я до певної міри полемізую з чільною тезою Т. Возняка. ЄС справді прагне ототожнити себе з Європою, але перебування Польщі й інших нових його членів поза межами європейських структур ані географічно, ні геостратегічно не позбавляло десятку “новачків” їхнього розташування в центрі континенту, ні також, а може насамперед, спільної європейської ідентичності. Країни Центральної Європи, десятиліттями відокремлені “залізною завісою” від вільної частини Європи, розпочали процес об’єднання з європейськими структурами з посилення на історичні, культурні й емоційні зв’язки. Наступним кроком стали вибудовані фактично від основ економічні зв’язки – і лише наприкінці відбулося інституювання цих зв’язків в угодах про членство, які набули чинності 1 травня 2004 року.

Україна – держава зі значною територією та численним населенням. Також вона справді є не лише географічним, а й цивілізаційним і культурним пограниччям Центральної та Східної Європи. *Мабуть, ніхто краще від Папи Івана Павла II не зафіксував і не засвідчив світові кожним словом і жестом під час його мандрівки Україною, що за всієї своєї цивілізаційної, культурної та етнічної розмаїтості Україна є невід’ємною частиною Європи.* Не слід забувати, що ця мандрівка відбулася попри становище багатьох достойників римської курії та попри становище Православної Церкви Московського патріархату. Скажімо відверто: вирушаючи в мандрівку до Києва та Львова, Святіший Отець мусив усвідомлювати, що він закриває собі шлях до зустрічі з Алексієм II у Москві. Проте саме такий вибір він зробив як пастир Церкви. Отож, Росія залишається єдиною у світі країною, яка визнає християнську традицію, але де ніколи не ступала нога Папи-пілігрима, і де людям не дозволили послухати його слова. І без нагадувань ми пам’ятаємо, якими щирими, гарячими та сердечними вітаннями зустріли Івана Павла II в Україні, особливо у Львові.

Не слід обманювати себе, буцім маніфестація національної ідентичності України триватиме безболісно. Варто нагадати про суперечки щодо вступу до НАТО та ЄС балтійських держав, питома вага яких незмірно менша, ніж України.

Україна має доволі помітні регіональні відмінності. Роль Західної України як, безумовно, центральноєвропейського регіону в побудові української ідентичності видається засадничою. *Відчуття приналежності до Європи не можна нікому ні нав’язати, ні, тим паче, відібрати* – це не вияв ласки тієї чи іншої установи, не наслідок володіння певним паспортом, ні, – це об’єктивний фактичний стан

індивідуальної та суспільної свідомості. Іван Павло II не раз говорив про те, що треба давати свідчення істини – свідчення ідентичності. Міста – це не мури, а люди, які в них мешкають, які мають цілковите право висловлювати власні очікування, водночас зобов'язані акцептувати спільні цивілізаційні стандарти. Пам'ятаймо, що іншим визначенням ЄС є *Європейська Спільнота*. Радо можу констатувати, що ні Львів, ані Галичина, на щастя, нічим не нагадують мертвих руїн на берберському прикордонні, румовищ *Imperium Romanum*, про які 30 квітня писав Т. Возняк. Тут буяє дух Центральної Європи, і це підтвердить кожен приїжджий, навіть той, хто перед тим наслухається несосвітенних дурниць про Україну або не бачив Галичини від бозна-якого часу. Після наочного спілкування з дійсністю такі люди зазвичай бувають приємно враженими.

Це правда, що цивілізаційний розвиток і піднесення України до рівня життя й умов праці, порівняльного з країнами Євросоюзу, є процесом, який вимагає не років, а десятиліть. Це так само стосується й Польщі. Щиро зізнаюся: коли читаю про те, що Польща, найбільша (в розрахунку на душу населення) країна-член ЄС, зможе досягнути середнього для нього рівня доходів через двадцять із чимось років, тривалість цього перехідного періоду виходить поза межі моєї уяви в перспективі недовгого людського життя. Проте наслідком цих міркувань не конче мали б стати песимізм, відчуття безглуздя чи зневіра. З матеріальними фактами дискутувати неможливо, але ж ми не позбавлені впливу на дійсність, на напрямок розвитку ситуації, на перспективи для наших дітей та онуків. Ба більше, поляки й українці можуть взаємно зміцнювати свої можливості й шанси в Європі та поза нею.

Це правда, що ЄС повинен запропонувати Україні конкретні перспективи й умови співпраці. Це правда, що українці мають повне право формулювати такі очікування та сподіватися підтримки від країн зі схожим історичним досвідом і фактично спільними інтересами. Але також правда і те, що, власне, українці мусять самостійно творити економічні та політичні чинники, які промовлятимуть до держав ЄС мовою бізнесу – конкретної матеріальної користі від співпраці. Так само, як Польща впродовж останніх 15 років, Україна тепер має більш-менш рівні (до певної, звісно, міри) загрози й переваги. Загрози всім відомі. Поговоримо про переваги.

По-перше: ми повинні рішуче сказати, що часи показових, видовищних зустрічей на рівні глав держав чи керівників урядів без практичних наслідків для обох суспільств безповоротно минули. Цінуючи роль жестів у ламанні історичних стереотипів, усе ж, погодьмося, минуле вже не є жодною перешкодою для нормальних стосунків між поляками й українцями, а якщо хтось ще лякає “скелетами в шафі”, то служить лише знаряддям “третьох сил”, які використовують його інструментально. Настала пора конкретних ініціатив бізнесменів, міст, спілок та інших громадських організацій. Цей шлях проторували чимало людей, котрі, працюючи й торгуючи у складних обставинах, намагалися забезпечити добробут своїм найближчим, як це в Німеччині робили поляки на десятиліття раніше. Саме вони насправді поламали польсько-українські стереотипи, знищили “казочку про залізного вовка”, зруйнували залізну завісу між Польщею та Україною.

По-друге: Україна є природним тереном конфлікту інтересів Росії, яка нині вважає її за свою домену. Розвернемо запитання – а чи не може Україна бути природним посередником між виразно окресленими інтересами Росії (й росіян) та іншими економічними блоками (ЄС, США і НАФТА, Китай і Південно-Східна Азія)? Чи не

може вона бути “летовищем” Центральної Європи? Передумовою є те, щоб Україна й українці стали суб’єктивним маклером, який вирішує самостійно.

Росія Путіна свідомо інвестує прибутки від російських енергоресурсів у європейські корпорації та намагається, незважаючи на методи, домінувати на європейському ринку нафти, газу та іншої сировини. Боячись промислової та торговельної могутності Китаю (який торік залучив більше іноземних інвестицій, аніж США), вона повертається в напрямку Європи, намагаючись використати свій потенціал і свої “5 хвилин”. Де може, там Росія накидає домінування – це найпростіше вирішення в математичній теорії ігор. Де не вдається – починає торгуватися, до того ж, час аж ніяк не грає їй на користь. Російські аналітики (не вагаючись, назву їх досконалыми фахівцями!) чудово усвідомлюють усе це. Звідси й спроби пришвидшення темпів.

Україна – держава з численною російською меншиною, зі знанням російської специфіки та російського ринку, зрештою, країна, куди без віз можуть приїжджати і поляки, і громадяни РФ, а отже – природний та очевидний посередник, місце торговельного обміну й інвестицій, приваблюваних вартістю праці, енергії й досвідчених фахівців.

Західна Україна має всі шанси отримати інвестиції і з Польщі (втеча від європейського рівня затрат і стандартів) та пов’язаних із польськими підприємствами європейських фірм, і з Далекого Сходу, а також із Росії – адже Львів став брамою до ЄС, перейнявши роль, яку впродовж останніх 15 років відігравав польський Щецин. Польські підприємці (а до них належать також українці, які мешкають у Польщі) водночас із членством у ЄС отримали знаряддя (насамперед у формі т. зв. фондів вирівнювання), які дають змогу залучати до спільних ініціатив власні кошти. Україна має використати всі знаряддя, до яких вдавалася Польща, коли була прикордонною державою ЄС. Львів мусить стати центром міжнародної торгівлі – європейським Гонконгом. Економічні взаємини між Україною та Польщею симетричні щодо відносин між Польщею та Німеччиною впродовж останніх 15 років. Існує реальна змога інвестицій з боку середніх підприємств, з огляду на редукцію коштів і доступ до позаєвропейських ринків за посередництвом українських партнерів, не обмежених ригоризмом ЄС.

Україна, як і Польща, є транзитною державою, посередником. Можна, щоправда, сказати, що нікому ще з часів Івана Каліти не вдалося ні вдовольнити, ні заспокоїти Москви. Проте, може, і вдасться, зважаючи на натиск “орд казахських і китайських”, усталити цивілізовані умови співіснування, попри все легковажне ставлення російських еліт до українців і поляків. Деколонізація – вкрай болісний для метрополії процес, але після Німеччини, Франції, Великої Британії, зрештою, Польщі в кордонах 1772 року, Росія є останньою країною та спільнотою, яку ця закономірність спіткала 1989-го. *Проблема – чи українським елітам вдасться трансформувати конфронтаційну гру з нульовою або від’ємною сумою на кооперативну гру з позитивною сумою або ж результативно застосувати принцип Міні-Макс? Проблема – чи російські еліти визнають чітко окреслені національні й економічні інтереси українців, а чи, не зважаючи на ціну, прагнуть до домінування?*

Європейська ідентичність України не скерована проти Росії та росіян – вона є об’єктивним фактом, а з огляду на довготривалий процес вступу України до ЄС – шансом і для господарів української землі – українців, і для всіх запрошених ними

гостей. Диверсифікація іноземних інвестицій і створення для них юридичного, політичного й емоційного клімату – це розбудова суб'єктності, самостійності України та підстава всіх подальших суверенних рішень. Україна в жодному разі не повинна стати тереном “битви” між Росією та рештою світу, натомість – оптимальним місцем, де Росія зі світом, принаймні європейським, зустрічається. Водночас імператив ідентичності зобов'язує констатувати – зась Росії до України чи Польщі – “Куріца – не птіца”, проте Польща чи Україна, всупереч російській традиції, таки “заграніца”.

І насамкінець – невеликий відступ. Останній закордонний візит Яцека Куроня, антикомуністичного опозиціонера, творця ідеї “Солідарності”, львів'янина за місцем народження, відбувся до Львова, де він, на інвалідному візку, запалив свічку під час спільної літургії Кардиналів Любомира Гузара та Мар'яна Яворського на могилах польських Орлят і українських Січових стрільців. Минуле вже не тяжіє над сучасністю та майбутнім польсько-українських стосунків. Пам'ятаймо про заслуги нещодавно померлого Яцека Куроня і, може, менш показні, але довголітні, тривкі й епохальні зусилля Теодозія Старака – в'язня совєцьких концтаборів, першого посла незалежної України в Польщі, який помер п'ять років тому, патріота України, котрий як ніхто зумів пояснити полякам реалії української історії та сучасності. Я часто розмовляв із ними, вони були моїми приятелями. Їхній світлій пам'яті присвячую ці міркування.

Іспанське прислів'я каже: “Мандрівник не має перед собою шляхів, дорогу ми творимо йдучи”.

Анджей Росіньскі – голова Економічного товариства “Польща-Україна”, польський дипломат, мешкає у Лодзі